

SLOVENSKI VESTNIK

CELOVEC
PETEK
21. JULIJ
1989
Letnik XLIV.
Štev. 53 (2476)
Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort
Klagenfurt
Poštni urad 9020
Celovec
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt
Cena: 7 šil.
1000 din
P. b. b.

Slovenija papir za Rebrco

Po razgovoru predstavnikov Slovenija papirja in Tovarne celuloze Obir s člani deželne vlade, ki je bi v sredo, se je zvedelo, da bodo o predloženem projektu za proizvodnjo celuloze na Rebrci odločili na torkovi seji deželne vlade. Slovenija papir in Obir sta namreč predložila projekt za ekološko sanacijo in izgradnjo celulozarne na Rebrci s kapaciteto 100.000 ton letno vključno s terminskim koledarjem in proračunom. Gre za realizacijo v dveh fazah, pri čemer Slovenija papir pričakuje, da bodo do realizacije projekta nadaljevali s sedanjo proizvodnjo in da bo deželna vlada sanacijski in izgrajevalni projekt ustrezno podprla.

Volitve

Zvezni kancler Vranitzky, tačas na dopustu na Koroškem, kljub vsem mogočim spekulacijam in napovedim ne pričakuje predčasnih volitev. V pogovoru s koroškim dnevnikom je dejal, da misli s svojo stranko zaključiti legislaturno periodo kot je predvideno jeseni 1990. Vendar socialiste, po njegovem mnenju, tudi predčasne volitve ne bi mogle presenetiti.

Odvetnik dr. Sepp Brugger, tajnik ZSO dr. Marjan Sturm ter starši Tatjana Messner-Zeichen in dr. Joža Messner so novinarjem predstavili sklep ustavnega sodišča, ki pomeni važno predhodno odločitev v vprašanju javne dvojezične ljudske šole za Slovence v Celovcu.

Afera

Belgijski zunanji minister Eyskens ni le preprečil takojšnjo obravnavo avstrijske prošnje za pristop k ES. V sredo je izjavil, da se bo ES morala o avstrijski nevtralnosti ter možnosti njenega nadaljnega razvoja pogovarjati s Sovjetsko zvezo, ki je leta 1955 uveljavila nevtralnost Avstrije. Vladni stranki sta proti tej izjavi ogorčeno protestirali.

Ustavno sodišče zahteva uradno preverbo ustavnosti manjšinsko-šolskega zakona!

Korak k javni dvojezični ljudski šoli za Slovence v Celovcu!

Pritožba družine Messner-Zeichen na Ustavno sodišče zaradi zavrnitve vpisa sina Ilje Matjaža k dvojezičnemu pouku na poskusni ljudski šoli na pedagoški akademiji v Celovcu s strani šole in tudi ministrstva za pouk maja 1988 je privedla do pomembne predhodne odločitve v zvezi z zahtevo Slovencev po javni dvojezični ljudski šoli v glavnem mestu Koroške.

Odvetnik dr. Sepp Brugger, tajnik ZSO dr. Marjan Sturm – ZSO je podprla pri-

tožbo – ter starša otroka dr. Joža in Tatjana Messner-Zeichen so na včerajšnji tiskovni konferenci na sedežu ZSO v Celovcu predstavili pomemben sklep Ustavnega sodišča z dne 15. junija 1989. To je na svoji seji pod vodstvom predsednika dr. Adamovicha namreč sklenilo, da je treba uradno preveriti ustavnost celotnega paragrafa 10 ter določeno zaporedje besed v paragrafu 11 zveznega manjšinskošolskega zakona za Koroško pred novelo

1988 in tudi § 1, odstavek 1 deželnega zakona z dne 10. julija 1959, v katerem so izvedena načelna določila manjšinskega šolskega zakona za Koroško, kot so objavljena v deželnem zakonskem listu 44/1959.

Ustavno sodišče daje v pomislek, da par. 1 odst. 1 deželnega (izvedbenega) zakona LGBL 44/1959 prav tako kot ustrezna (osnovna) določila par. 10 in že omejnjeni besedni vrstni red v par. 11 zveznega zakona BGBL

101/1959 kršijo 7. člen državne pogodbe, ker vsem šoloobveznim pripadnikom manjšine ustavno zagotovljena pravico osnovnega pouka slovenščine zožujejo na tiste pripadnike manjšine, ki stanujejo v določenih predelih zvezne dežele Koroške, kjer je bil z začetkom šolskega leta 1958/59 res mogoč slovenski pouk.

Sodišče zaenkrat sicer ni mnenja, da bi moralo biti nujno poskrbljeno, da so vsi pripadniki manjšine v šoloob-

vezni starosti deležni pouka v slovenskem jeziku prav v tisti občini, kjer živijo; meni pa, da šole, za katere velja par. 10 odst. 2 zveznega zakona BGBL 101/1959 ter par. 1 odst. 1 deželnega zakona LGBL 44/1959, za uresničitev ustavnopravnih pravic slovenske manjšine ne ustrezajo. Če pa bi bila iz 7. člena vrsta 2 državne pogodbe zagotovljena pravica v teritorialnem smislu omejena zaradi ustavnega določila člena (dalje na 2. strani)

PREBERITE

- 2 Avstrija in upoštevanje človekovih pravic
- 3 Slovenska književnost v Avstriji in Italiji
- 4 Heute im Slovenski vestnik: Verfassungsgerichtshof läßt Minderheiten-Schulgesetz prüfen!
- 5 Pliberk: Enotna lista proti ločevanju otrok
- 6 Vestnikov roman, tribuna bralcev in križanka
- 7 Televizijski in radijski spored
- 8 Nogomet: Žreb za spodnjo ligo-vzhod in 1. razred D

Predstavitev novega SAK

Na prijateljski tekmi proti jugoslovanskemu prvotligasu ljubljanski Olimpiji se je v Dobrli vasi predstavilo novo moštvo SAK. K slovenskemu klubu so prestopili trije novi standardni igralci Marjan Sadjak, Richard Urank in Marjan Velik (na sliki z leve), poleg Dalanovića pa bo letos branil vrata tudi Milan Oraže. O tekmi z Olimpijo (0:0) poročamo na 8. strani.

Slika: Mohar

ES: Konec mlekarn bi bil samo začetek

Poskus zapiranja mlekarn in koncentracija mlečne proizvodnje v velikih obratih je samo prvi korak pri ukinjanju malih in srednjih regionalnih infrastruktur na agrarnem sektorju. To je v sredo nakazal ter s primeri podkrepil diplomirani agronom Janez Mikl na tiskovni konferenci Skupnosti južnokoroških kmetov in KEL v Celovcu. Povod za to je bila napoved štajerske Agrosserte, da naj bi od leta 1992 dalje na Koroškem mlečne izdelke proizvajali samo še mlekarni v Celovcu in Spitalu. Previsoke proizvodne stroške ter organizacijske in zakonske slepe ulice skušajo „zadružni“ velekoncerni nadoknaditi s koncentracijo na proizvodnem sektorju – in to na račun prizadete regije njenih prebivalcev in domačih kmetov, je dejal Mikl. Tudi kratkoročne

obljube ne morejo prikriti dejstva, da bo propad mogoče preprečiti samo s povsem novimi regionalnimi koncepti.

Dipl. inž. Štefan Domej je ob tej priložnosti orisal nezadovoljivo stanje v velikovski regiji. Kot primer je navedel, da so kmetom-oddajalcem mleka tako v avstrijskem kot v koroškem merilu dodeljeni najmanjši kontingenti. Državni poslanec pa je na tiskovni konferenci razložil stališče Zelenih o pristopu Avstrije k ES. Kritiziral je škandalozno „pismo v Bruselj“, ki „sta ga vladni stranki sestavljali celi dve leti“, ter menil, da bi o pristopu moralo odločiti prebivalstvo z referendumom. Deželno vlado pa je pozval, da naj za Koroško izdela študijo o specifičnih posledicah ob morebitnem pristopu k ES.

Korak k javni šoli v Celovcu

(nadaljevanje s 1. strani)

1 par. 7 zakona BGBl. 101/1959, potem zaenkrat ni nikakršnega razloga, ki bi lahko utemeljil očitno zastavljanje dela slovenske manjšine na Koroškem zaradi norm, ki jih bo treba šele preveriti. Zlasti obstoječe diferenciacije očitno ni mogoče strokovno utemeljiti z različnimi kraji bivanja šoloobveznih otrok.

Odvetnik dr. Brugger je na tiskovni konferenci dejal, da računa s tem, da se bo preverjanje spornih paragrafov zaključilo do konca tega leta ter da bo temu „z veliko verjetnostjo sledila razširitev veljavnostnega območja za dvojezičen pouk na Koroškem.“

Tajnik ZSO dr. Marjan Sturm pa je v zvezi s privatno

konfesionalno ljudsko šolo Mohorjeve družbe v Celovcu dejal, da jo ZSO ocenjuje kot „dejanje samopomoči“, vendar pa zastopa mnenje, da se slovenska narodna skupnost ne sme umakniti v privatno sfero in s tem republiko Avstrijo razbremeniti zakonske in ustavno določene odgovornosti za svoje manjšine. Zato je ZSO tudi podprla pritožbe staršev, da bi po pravni poti

dosegli pravice, ki koroškim Slovincem pripadajo. Sturm je tudi namignil, da bi končna odločitev Ustavnega sodišča v smislu predhodne odločitve lahko imela seveda posledice tudi za uradno rabo slovenščine in druga pravna določila za koroške Slovence v Celovcu.

Po sklepu Ustavnega sodišča je treba preveriti sledeča besedila:

„Das Jahr danach...“

Strokovno pedagoško združenje dvojezičnih učiteljev na Koroškem bo prihodnji teden razposlalo vsem koroškim in avstrijskim politikom, šolskim strokovnjakom, univerzam itd. dokumentacijo o poteku prvega šolskega leta po sprejetju ločevalnega modela. Dokumentacija z naslovom „Das Jahr danach...“, ki jo bomo obširneje predstavili prihodnjič, bo izšla pri založbi „Drava“ v Celovcu. Avtor je dr. Teodor Domej, sodelovali pa so še dr. Mirko Wakounig, dr. Georg Gombos in dr. Sepp Brugger.

Par. 10 manjšinskošolskega zakona za Koroško

(1) Krajevna določitev ljudskih in glavnih šol, ki pridejo v poštev za slovensko manjšino, bo določeno na osnovi podatkov, ki jih bo izkazalo uradno ugotavljanje manjšine.

(2) Dokler izsledki uradnega ugotavljanja manjšine niso znani, je treba v krajevno določitev ljudskih in glavnih šol, ki pridejo v poštev za slovensko manjšino, zajeti tiste občine, v katerih je bil pouk ob začetku šolskega leta 1958/59 dvojezičen.

Par. 1 deželnega zakona LGBl. 44/1959:

Za slovensko manjšino pridejo v poštev tiste ljudske šole, na katerih je bil pouk ob začetku šolskega leta 1958/59 dvojezičen (par. 12 lit. b)

Novo podjetje: nobene obveze

Podpredsednik ameriškega koncerna General Electric Alberto Cerruti in vodja projekta William Woodburn sta si v torek ogledala tri lokacije za morebitno nastanitev podjetja na južnem Koroškem. Medtem ko sta dve lokaciji (pri Suhem blatu in v bližini podjetja Leitgeb v Sinči vasi) že takoj odklonila, se očitno bolj zanimata za tretjo, prav tako v bližini Velikovca, mimo katere bo v neposredni bližini peljala tudi nova avtocesta.

Kot je dejal Cerruti, namerava General Electric zgraditi obrat za izdelavo halogenskih luči, svetlobnih naprav za ateljeje itd. Koncern, ki zaposluje skupno 300.000 ljudi, in dosega letni promet v višini 50 milijard dolarjev, bi v tem obratu v prvi fazi zaposlil 500 ljudi, od tega večji del žensk. Seveda pa si General Electric želi pridobiti kar se da visoke subvencije. Čeprav koroški deželni politiki obljublajo celo do 400.000 šilingov podpore za posamezno novoustanovljeno delovno mesto, pa General Electric še naprej išče boljše možnosti. Odločitev bo sprejeta šele v nekaj mesecih.

Proizvodnja orožja

Zelena Alternativa Koroške se je pridružila zahtevi po čimprejšnji ukinitvi proizvodnje orožja v Avstriji. Samo tako naj bi bilo mogoče preprečiti zlorabo in škandale, kot se je to dogajalo pri državnem podjetju Noricum. Za prenehanje proizvodnje pa naj bi bili po mnenju zelenih odločilni tudi moralni vidiki. Debata o avstrijski oboroževalni industriji tačas ustvarja nova protislovja v vladnih strankah in tako tudi novo obremenitev za vladno koalicijo. Medtem ko sta kancler Vranitzky in vicekancler Riegler proti nadaljnji proizvodnji se znotraj njenih strank formira pisana fronta zagovornikov industrije orožja: obrambni minister Lichal, zveza industrijalcev in zveza sindikatov...

Afera „Noricum“: prodaja topov tudi afganskim upornikom?

Razsežnost naslednjega državnega škandala še ni povsem jasna, krog odgovornih menežerjev, politikov in uradnikov še ni sklenjen, ko se pojavljajo novi in še novejši podatki o dejavnosti državnega podjetja Noricum. Zeleni parlamentarni poslanec Peter Pilz je javnost že spet presenetil s svojo dobro informiranostjo. Ob koncu preteklega tedna je razodel, da podjetje orožje ni prodajalo samo obema vojnima nasprotnikoma v Perzijskem zalivu, temveč da ga prodaja tudi v krizno področje pod Hindukušem, kjer tačas afganski uporniki skušajo strmoglaviti vladno v Kabul. Sosednji Pakistan slej ko prej z orožjem podpira upornike, čeprav se je ob pogajanjih velesil lansko leto v Ženevi obvezal, da bo nevtralen. Podjetje Noricum je ta teden tudi dejansko potrdilo, da se s Pakistanom pogaja o prodaji orožja.

Sodni preiskavi „afere Noricum“ bo verjetno sledila

tudi preiskava v parlamentarnem odboru, kot se je to zgodilo v zadevi „Lucona“. Vendar bo stvar tokrat dosti bolj napeta – zlasti za SPÖ. Sodišče v Linzu že zdaj preverja, ali se bodo na zatožni klopi poleg osemnajstih menežerjev Noricuma zaradi ilegalne prodaje orožja ter ogrožanja nevtralnosti republike znašli tudi trije bivši člani avstrijske vlade in vodilni funkcionarji socialistične stranke Sinowatz, Gratz in Blecha.

Pri „afere Noricum“ gre predvsem za ilegalno prodajo orožja v vojno področje. Avstrijska ustava in nevtralnost take kupčije prepovedujeta. Kljub temu sta se tako Iran kakor Irak preko posredovalcev lahko posluževala uslug avstrijskega podjetja Noricum, ki je včlenjeno v državno podjetje VÖEST. Prodali so topove z velikim dometom GHN 45, vsakič po 200 kompletov tako eni kot drugi strani. Zadeva je potekala v letih 1984 do 1987.

V Bruslju poštno ležeče...

Od začetka tega tedna dalje so postale sanje avstrijskih vladnih politikov ter predstavnikov industrije, sanje o pristopu Avstrije k Evropski skupnosti in njeni konstrukciji skupnega gospodarskega prostora, ki ga načrtuje od leta 1992 dalje. uradne. Zunanji minister Mock je v ponedeljek v Bruslju predsedniku ES Rolandu Dumasu izročil tisto pismo, o katerem sta se avstrijski vladni stranki pripravili mesec dolgo. Vendar tudi to uradno dejanje sanj o pristopu ni privedlo v svet stvarne ali vsaj formalne razprave: ker so Belgijci nasprotovali, avstrijsko prošnjo na sedanjem zasedanju Sveta zunanjih ministrov ES ne bodo obravnavali. Naslednje zasedanje tega sveta bo šele v začetku oktobra.

Denarja ni

Kaj napraviti, ko zmanjka denarja? Marsikdo je že bil v taki neprijetni situaciji. Nekoliko nenavadno pa je, če banke svojim varčevalcem sporočijo, da ne morejo izplačevati denarja, ker ga je ta čas zmanjkalo. To se je te dni pripetilo nekaterim bankam Ljubljani. Vzroki za to so poleg visoke inflacije zakonske spremembe pri poslovanju s čeki. Medtem so v tisku že bankovci po 500.000 in milijon dinarjev.

Zahvala

Zahvaljujemo se vsem pohodnikom, sodelujočim pri organizaciji pohoda in pri spominski svečanosti ob spomeniku ter vsem, ki so gmotno pripomogli, da je bil tudi letošnji 10. jubilejni spominski pohod izveden uspešno, ter bil kot tak spet mogočna manifestacija naše življenjske volje.

S spominskim pohodom smo se ponovno oddolžili vsem padlim in pomorjenim za svobodo in se obenem tudi hvaležno spomnili vseh tistih, ki so nam pomagali v naši narodnoosvobodilni vojni.

Posebno se zahvaljujemo za prijazno gostoljubnost domačinom, ki so nam postregli kakor svojim bratom.

Letošnji jubilejni pohod nam bo ostal v lepem spominu in bo gotovo tudi pripomogel, da se bo tudi prihodnjega, 11. pohoda po poteh Domnove čete udeležilo mnogo pohodnikov.

Pripravljali odbor
za organizacijo 10. spominskega pohoda

Slovenska akademija znanosti in umetnosti je letos priredila simpozij, na katerem so obravnavali probleme narodnih manjšin. Akademik dr. France Bernik (slika desno) je bo tej priložnosti govoril o vprašanju slovenske književnosti v Avstriji in Italiji. Zaradi tehtne analize tega vprašanja in situacije, s kakršno se srečujejo slovenski pisci na Koroškem in Primorskem, Bernikovo razpravo objavljamo v celoti. Uredništvo

O sodobni slovenski književnosti v Avstriji in Italiji

„Znana je misel, da veliki narodi delajo zgodovino ali vsaj mislijo, da jo delajo, mali narodi pa zgodovino podlegajo. Drugače povedano: veliki narodi, organizirani v lastno državo, pogosto obsegajo znotraj svojih meja eno ali več manjšin, da so še večji, mali narodi pa so neredko razdeljeni v več držav, da so še manjši oz. šibkejši. Če ne bi bilo tako, ne bi razpravljali o večinskih in manjšinskih narodih, ne bi pripravljali znanstvenih posvetovanj o narodnih manjšinah in njihovih vprašanjih.

Pojma majhen narod in majhna nacionalna skupnost sta seveda relativne vrednosti in pomenita kvantifikacijske lastnosti, predvsem maloštevilnost in majhnost ozemlja, na katerem živi nacionalna skupnost. Tukaj pa se zastavlja vprašanje, v kakšnem smislu in kdaj sta majhen narod ali majhna nacionalna skupnost lahko večja oz. močnejša kot sta po svojih geografskih in demografskih razsežnostih. Hipotetični odgovor, hipotetični na začetku, bi bil: v območju kulture, v kulturnem in umetniškem ustvarjanju. In prav zavest pripadnosti skupni nacionalni kulturi, npr. skupnemu slovenskemu kulturnemu prostoru, je tista sila, ki z nekaterimi drugimi dejavniki, predvsem gospodarskimi, kljubuje najrazličnejšim oblikam asimilacije slovenskega prebivalstva v Avstriji in Italiji.

Kaj pomeni znotraj skupnega slovenskega kulturnega prostora naša književnost, sodobna književnost v zamejstvu? Kakšne so njene posebnosti ob stičnih točkah, ki to književnost povezujejo s književnostjo v matični domovini?

Kakor je književnost tenkočutni pokazovalec, občutljivi seizmograf duševnega in duhovnega, tj. intelektualnega življenja neke nacionalne skupnosti v nekem času, je hkrati res, da njeno sporočanje navadno ni transparentno, enopomensko in da zato tudi njena recepcija ni enaka pri senzibilno različnih bralcih, pri bralcih z različnim horizontom pričakovanja. Da bi se izognili takim in podobnim diferenciacijam, pogledimo na sodobno književnost slovenske manjšine s širšega, morda tudi bolj objektivnega stališča, s stališča literarnih zvrsti. Literarnih zvrsti seveda ne pojmuje oblikovno formalistično, temveč kot kategorije, kot pojme vsebinske estetike.

Kakšna se nam torej kaže književnost Slovencev v Italiji in Avstriji, če nanjo pogledamo z vidika literarnih zvrsti in če te zvrsti razumemo kot temeljne možnosti človekovega bivanja v svetu?

Prvo, kar opazimo, je, da v sodobni slovenski književnosti v Avstriji in Italiji daleč najbolj prevladuje poezija, lirski pesnik. Cela vrsta imen pesnikov in pesnic različnih slogov to potrjuje: Milka Hartman, Andrej Kokot, Erik Prunč, Gustav Januš, Stane Wakounig, France Merkač, Jožica Čertov, Jani Oswald, Olga Vouk, Janko Ferk, Maja Haderlap, Fabjan Hafner, Cvetka Lipuš in še kdo na Koroškem ter Ljubka Šorli, Marija Mijot, Vinko Belčič, Miroslav Košuta, Filibert Benedetič, Bruna Marija Pertot, Marko Kravos, Irena Žerjal, Aleksij Pregarc, Ace Mermolja, Boris Pangerc, Marij Čuk, Alenka Rebula-Tuta in morda še kdo na Tržaškem in Goriškem. Če je lirika izražanje miselnih, čustvenih, čutnih pa tudi iracionalnih stanj posameznika, izražanje notranje duševne napetosti, človekove subjektivnosti, potem lahko rečemo, da kvantitativno največji del slovenskih literarnih ustvarjalcev zunaj matične domovine zaposluje dogajanje v človeku. Razumljivo je, da se to dogajanje neredko odziva na zunanje socialne, politične, nacionalne, kratka zgodovinske okoliščine, toda epicenter ustvarjalne senzibilnosti ostaja slej ko prej v človeku posamezniku.

Personalno manj močna, maj frekventna v sodobni slovenski književnosti zunaj naših meja je pripovedna proza. To zvrst obvladujeta na Koroškem Janko Messner in Florjan Lipuš, delno Valentin Polanšek in še kdo, na Tržaškem Boris Pahor in Alojz Rebula, morda še Milan Lipovec, Zora Tavčar, Ivanka Hergold in Boris Pangerc, če tu in tam ne omenimo še nekaj v zamejstvu občasno delujočih, manj vidnih, tudi obrobni avtorjev. Vsekakor sodijo prvi štirje, Pahor, Rebula, Messner in Lipuš, po prevodih znani tudi v širšem srednjeevropskem prostoru, v sam vrh slovenske pripovedne proze. Znotraj naše zamejske književnosti so razvili tisti model literature, ki človeka vključuje v reko dogajanja, v tok objektivnih stvari in pojavov, na katere se človek odziva, včasih celo vpliva nanje, pogosto pa

dogajanje v prozi ostaja zunaj njegovega pogleda na svet, zunaj njegove moči.

Presenetljiva ali pa tudi ne je naslednja, tretja ugotovitev, ki se nam ponuja in je posebej zgovorna. Izmed treh klasičnih zvrsti, navzočih v sodobni in modernističnih, zdaj že tudi postmodernih pojavnih oblikah, zaposluje dramatika v sodobni slovenski književnosti v Italiji in Avstriji po pričovanju malo, morda najmanj ustvarjalcev, zanesljivo pa je njihova produkcija količinsko razmerna izjemno majhna. Na Tržaškem in Primorskem lahko v tej zvezi najprej imenujemo le Josipa Tavčarja, potem Sergeja Verča, pa Alojza Rebula, Filiberta Benedetiča, Janeza Povšeta in Ivanko Hergold, na Koroškem bolj ali manj samo Janko Messnerja in Metoda Turnška. Če je temeljna drža drame, tudi najbolj sodobne, napetost, tj. dramatičnost in boj, konflikt v scenskem dogajanju, dialogih in monologih, če v primerjavi s človekom lirike in pripovedne proze v dramatični nastopa drugačen človek, človek s svojo voljo in dejanjem, nam podatek o precej skromni, če ne najskromnejši plodnosti te literarne zvrsti pove marsikaj bistvenega.

Seveda je sodobna literatura naših rojakov v Italiji in Avstriji sestavni del slovenske književnosti in če pri njej ugotavljamo hierarhijo literarnih zvrsti, je to v skladu s teorijo o tako imenovani liričnosti slovenskega narodnega značaja in prav tako v skladu z našo umetnostjo, v kateri dejansko prevladuje lirični element. Razlika pa je v tem, da se je slovenska književnost vsaj od druge polovice 19. stoletja naprej razvijala v vseh zvrsteh, postala opazno lirična, tako da imamo ob liriki v verzih tudi, čeprav ne samo, lirično pripovedno prozo in lirično dramatiko. Hierarhična piramida medijev v sodobni slovenski književnosti v Avstriji in Italiji je veliko bolj izrazita, razlike med zvrstmi v njej so bolj izpostavljene. Raziskovalec stoji zato pred dilemo, kje poiskati razlago za tako stanje: v ustvarjalcih, morda v njihovem kolektivnem značaju, v književnosti in njenih imanentnih razvojnih zakonitostih, ne nazadnje v zgodovini, čeprav hkrati ne smemo izključiti vplivanja nazaj, v nasprotni smeri. Tudi pesniki in pisatelji namreč soustvarjajo zgodovino.

OBZORNIK

Magična rešitev v samoodločbi?

Mednacionalni odnosi v Sovjetski zvezi se tako naglo zaostrejo, da grozi tudi najhujše, namreč odpadanje sestavin, trajnejše sovraštvo med narodi, razpadanje imperija. Mihail Gorbačov je minulo soboto ves zaskrbljen rotil svoje sovjetske sodržavljane, naj se ne vdajajo emocijam, naj bolj trezno razmislijo o lastni in usodi drugih narodov.

Muslimanski Turki bežijo iz socialistične Bolgarije, Madžari bežijo iz sosednje Romunije, romunski narodnostni bratje Moldavci se z druge strani državne meje puntajo proti moskovski centrali, meshetinske Turke držijo začasno v srednji Rusiji, da bi Gruzince psihološko pripravili k temu, da bi jim spet dovolili vrniti se v njihovo staro domovino, od koder jih je nasilno pregnal diktator Stalin. Stalinove žrtve so bili tudi krimski Tataři in povolski Nemci in oboji zdaj enako zahtevajo obnovitev avtonomije.

Ko je Lenin zrušil rusko meščansko republiko in na njenih ruševinah zastavil skupnost svobodnih in enakopravnih narodov, je nekatere privabil nazaj v to družino prav z geslom o samoodločbi, vključno do večne pravice do ocepitve. Že v času Lenina pa so vse to pomenjale vodilni boljševiki in Stalin je potem samo še poglobil farso o enakopravnosti narodov. Pol stoletja totalne diktature se zda krvavo maščuje. Alma-Ata, Sumgait, Gorski Karabah, Armenija, Fergana, Novi Uzen, Gruzija... Seznam krvavih lis na sovjetskem zemljevidu se nevarno širi.

V diktaturi pač ni mogoče reševati ničesar, še najmanj pa narodnostnega vprašanja. Sovjetska ideološka dogma o premoči razrednega (predvsem sovraštva) nad narodnostnim – žal še zdaleč ni bila samo sovjetska – je družbi vtisnila pečat laži in hinavstva: po eni strani so dolga desetletja čarali podobe neomajne harmonije in prijateljstva med narodi in narodnostmi, po drugi strani pa je režim vse skupaj tlačil, varal in v bistvu s svojo politiko sejal sovraštvo med njimi.

Sovjetska partija se zbira na plenum o mednacionalnih

odnosih. Ali bo Mihail Gorbačov res uvedel radikalne spremembe, kot mu jih predlagajo dosledni misleci kategorije Andreja Saharova? V tem primeru bi moral v bistvu ukiniti stalinsko-brežnjevske shemo ZSSR ter pristopiti k novim pogajanjem z narodi te skupnosti o zvezni pogodbi in šele nato sestavljati novo zvezno ustavo. Šele v tem primeru bi si lahko zagotovil, da bi njegovo osrednje vodilo „močan center – močne republike“ dobilo kakšen smisel, kajti Sovjetska zveza lahko še naprej obstaja samo kot radikalno demokratizirana skupnost popolnoma enakopravnih narodov in narodnosti. Torej je treba nujno ukiniti vse hierarhične kategorije (zvezna republika – avtonomna republika – avtonomna oblast – avtonomno okrožje), v katere je narode stlačil stalinski režim.

Enako bosta Todor Živkov in Nicolae Ceausescu politično preživela samo v primeru, če bosta radikalno preskočila svoji diktatorsko-dogmatiki senci in dala ljudem, državljanom, pripadnikom vseh narodnosti, svobodo.

V Pribaltiku trka na vrata zlovesča 50-letnica pakta Molotov-Ribbentrop. Pribaltski deputati govorijo v Kremlju na zasedanjih vrhovnega sovetja brez kakršnihkoli ovinkov o „okupaciji“ sovjetske armade njihovih treh republik. Posebna komisija naj bi kmalu povedala, kaj je poleti 1939 storil Stalin, kako gre označiti takratno sovjetsko politiko. Šele če bodo Litovci, Latvijci in Estonci dobili ustrezno moralno zadoščenje, šele če jim bo Moskva priznala suverenost in gospodarsko samostojnost, šele pod temi in takimi pogoji bodo sploh pripravljene ostati v sovjetski federaciji.

Anton Rupnik

Mandela zahteva pogajanja

Srečanje najznamenitejšega političnega jetnika s predsednikom južnoafriške vlade ni presenetilo samo južnoafriške javnosti; z raznovrstnimi spekulacijami je zajelo tudi demokratično svetovno javnost. Prva uradna politična izjava 28 let zaprtega Nelsona Mandele, voditelja najstarejše črnske osvobodilne organizacije – Afriškega nacionalnega kongresa (ANC) – potrjuje, da pred-

met razgovora ni bila morebitna izpustitev iz ječe. Piether Botha o svojem obisku v zaporu ni izjavil ničesar. Mandela pa je v svoji izjavi poudaril, da se njegovo stališče do pogajanj vseh 28 let v zaporu ni spremenilo. Dialog z masovnim demokratičnim gibanjem, zlasti z ANC, je edina pot, ki bi izključila nasilje ter omogočila miren razvoj Južne Afrike.

HEUTE IM

SLOVENSKI VESTNIK

Die Seite
für unsere
deutschsprachigen
Leser/innen

Erster Schritt zu öffentlicher zweisprachiger Volksschule in Klagenfurt – VfGH läßt Minderheitenschulgesetz prüfen!

In der Sache zweisprachige öffentliche Volksschule für Angehörige der slowenischen Minderheit in Klagenfurt scheint eine wichtige Vorentscheidung gefallen zu sein. RA Dr. Sepp Brugger, ZSO-Zentralsekretär Dr. Marjan Sturm und Dr. Jože Messner, Vater des Schülers Ilja Matjaž Messner, dessen Anmeldung zum zweisprachigen Unterricht an der Übungsvolksschule an der Pädagogischen Akademie des Bundes in Klagenfurt vom damaligen Abteilungsvorstand (und heutigen Landesschulratspräsidenten Reinprecht – Anm. d. Red.) und später auch vom Unterrichtsministerium abgelehnt worden war, präsentierten gestern der Presse den schriftlich vorliegenden Beschluß des Verfassungsgerichtshofes vom 15. Juni 1989, in dem dieser in der Beschwerdesache Ilja Matjaž Messner ausführte: „Gemäß Art. 140 Abs. 1 B-

Slovenija papir für Standort in Rechberg/Rebrca

Nach dem Gespräch, das am Mittwoch Vertreter von Slovenija papir und der Zellstofffabrik Obir mit Mitgliedern der Landesregierung führten, wurde bekannt, daß die Landesregierung auf ihrer Dienstagssitzung über das vorgelegte Projekt für die Zellstofffabrik Obir in Rechberg beschließen wolle. Slovenija papir und Obir legten das Projekt zur Umweltsanierung und zum Ausbau des Werkes auf 100.000 Jahrestonnen gemeinsam mit dem Zeitplan und der Kostenrechnung vor. Es geht um eine Realisierung in zwei Phasen, wobei Slovenija papir erwartet, daß bis zur Realisierung des Projektes die bisherige Produktion fortgeführt werden kann und die Landesregierung die Realisierung des vorgelegten Projektes auch finanziell entsprechend unterstützen wird.

Österreich: Probleme mit Menschenrechten...

Es liegt in der Natur der menschenrechtlichen Aufgaben, „daß sie nie endgültig verwirklicht sind, sondern selbst im Falle einer erfolgreichen und vorerst vollends zufriedenstellenden Lösung weiteren Gefährdungen ausgesetzt bleiben“. In diesem Sinne sieht auch die Österreichische Liga für Menschenrechte in ihrem menschenrechtlichen Befund für Österreich 1989 „eine Reihe ungelöster oder noch nicht zufriedenstellend gelöster Menschenrechtsprobleme“. In ihrem Bericht führt sie an erster Stelle die Volksgruppenfrage an. Der Artikel 7 ist für Slo-

VG wird die Verfassungsmäßigkeit

a) des § 10 sowie der Wortfolge „in den nach § 10 in Betracht kommenden Gemeinden Kärntens“ in § 11 des Minderheitenschulgesetzes für Kärnten, BGBl. 101/1959, idF vor der Novelle BGBl. 326/1988 und

b) des § 1 Abs. 1 des Gesetzes vom 10. Juli 1959, mit dem die Grundsatzbestimmungen des Minderheitenschulgesetzes für Kärnten ausgeführt werden, Krnt. LGBl. 44/1959 von Amts werden geprüft.

Das Beschwerdeverfahren wird nach Fällung der Entscheidung in den Gesetzesprüfungsverfahren fortgesetzt werden.“

Bei den vom Verfassungsgerichtshof angeführten Paragrafen geht es um „die örtliche Festlegung der für die slowenische Minderheit im besonderen in Betracht kommenden Volks- und Hauptschulen“ bzw. „jene Gemeinden, in denen zu Beginn des Schuljahres 1958/59 der Unterricht an Volks- und Hauptschulen zweisprachig erteilt wurde“, wobei vom Verfassungsgerichtshof der Artikel 7 Z 2 des Staatsvertrages angeführt wird.

Der Verfassungsgerichtshof hegt in seiner Begründung u. a. „das Bedenken, daß § 1 Abs. 1 des Landes-(Ausführungs-)gesetzes LGBl. 44/1959 ebenso wie die entsprechenden (Grundsatz-)Bestimmungen des § 10 und die schon erwähnte Wortfolge in § 11 des Bundesgesetzes BGBl. 101/1959 gegen Art. 7 Z 2 des Staatsvertrages von Wien verstoßen, weil sie den allen (schulpflichtigen) Minderheitsangehörigen verfassungsgesetzlich eingeräumten (Rechts-)Anspruch auf Erteilung des Elementarunterrichts (auch) in Slowenisch auf jene Minderheitsangehörigen einengen, die in bestimmten Teilen des Bundeslandes Kärnten wohnen, nämlich jenen, wo

ab Beginn des Schuljahres 1958/59 Slowenischunterricht wirklich erteilt wurde. Der Gerichtshof hängt zwar vorläufig nicht der Auffassung an, es müsse notwendig vorgesorgt sein, daß alle Minderheitsangehörige in schulpflichtigem Alter gerade in der jeweiligen Wohnsitzgemeinde in slowenischer Sprache unterrichtet werden; er hält aber zunächst dafür, daß die in § 10 Abs. 2 des Bundesgesetzes BGBl. 101/1959 iVm § 1 Abs. 1 des Landesgesetzes LGBl. 44/1959 umschriebenen Schulen zur Erfüllung der verfassungsrechtlichen Ansprüche der slowenischen Minderheit nicht ausreichen. Sollte allerdings der in Art. 7 Z 2 des Staatsvertrages von Wien garantierte Anspruch durch die Verfassungsbestimmungen des Art. 1 § 7 des Gesetzes BGBl. 101/1959 in territorialer Beziehung eingeschränkt (begrenzt) worden sein, so ließe sich vorläufig kein wie immer gearteter sachlicher Grund erkennen, der die mit den zu prüfenden Normen verfügte augenfällige Benachteiligung eines Teils der slowenischen Minderheit in Kärnten rechtfertigen könnte (Art. 7 Abs. 1 B-VG iVm Art. 2 StGG). Insbesondere scheint sich die relevierte Differenzierung nicht mit den unterschiedlichen Wohnorten der schulpflichtigen Kinder sachgerecht begründen zu lassen, zumal nach Auffassung des Unterrichtsausschusses (s. 655 BlgNR VIII. GP, S 3, zu § 11 Minderheiten-Schulgesetz) die Abhaltung eines zweisprachigen (Abteilungs-)Unterrichts unverhältnismäßige Mehrkosten selbst dann nicht verursachen würde, wenn nur ein einziger Schüler (in Slowenisch) zu unterrichten wäre [ebenso der Abgeordnete Dr. Dipl. Ing. Weiß in der 85. Sitzung des NR in der VIII. GP am 19. März 1959 (s. StenProt., S 4115)]. heißt es wortwörtlich in der Begründung des VfGH.

wenen nur teilweise, für Kroaten fast gar nicht verwirklicht. Der zahlenmäßige Rückgang der Minderheiten dokumentierte „die halbherzige und keinesfalls fördernde österreichische Minderheitenpolitik. Weitere Probleme bei der Einhaltung elementarer Menschenrechte ortet die Liga bei der Asyl-

und Flüchtlingsfrage, der Untersuchungshaft, dem Zivildienst und der (nur teilweise verwirklichten) Wiedergutmachung für Opfer des Naziterrors.

Die Österreichische Liga für Menschenrechte hatte wiederholt mit Eingaben und Beschwerden bei den obersten Gerichtshöfen des Staates Erfolg. Mitglieder dieser renommierten Vereinigung zählten nach 1945 unter anderem Karl Renner und Leopold Figl. Auch Bundeskanzler Frantz Vranitzky und Vizekanzler Josef Riegler sind Mitglieder der Liga.

**Slovenski
vestnik
2x
wöchentlich**

Peter Paul Wiplinger

O P O R O K A Č A S A

Pesmi Petra P. Wiplingerja izšle v slovenskem prevodu

Knjiga še ni bila predstavljena javnosti. Založba Obzorja v Mariboru in Mohorjeva založba v Celovcu, ki sta izdali zbirko Petra Paula Wiplingerja, bosta to storili jeseni, vendar je zbirka „Oporoka časa“ že naprodaj v obeh slovenskih knjigarnah v Celovcu in seveda tudi knjigarnah v Sloveniji.

O zbirki bomo obširneje poročali ob njeni predsta-

vitvi, vendar naj že sedaj omenimo, da gre za zelo reprezentativno izdajo Wiplingerjevih pesmi, podobno zbirkam (Farbenlehre in Bildersprache), ki jih je izdal pri celovski založbi Alekto. V novi zbirki gre za izbor pesmi iz omenjenih zbirk, dopolnjujejo pa jo ciklični pesmi z drugo tematiko. Opremljena je tudi z obsežnim izborom Wiplingerjevih umetniških fotografij, ki poezijo posrečeno dopolnjujejo, saj v njej govori tudi o času fašizma in njegovi morilski „industriji“ koncentracijskih taborišč, ki je povzročila toliko gorja in smrti nedolžnih ljudi.

Mnogo priznanj za Oder treh herojev

Kaj zmore podeželsko amatersko gledališče, je dokazala igralska skupina Odra treh herojev iz Pirnič pri Ljubljani. Pred dobrim letom so krstno uprizorili dramo Darke Čeh Drobline smrti, ki obravnava probleme mladine ob robu družbe. Predstavo je režiral Peter Militarov, pri njej pa sodelujejo tudi mladi gledališčniki, ki se vse bolj udejstvujejo tudi na Koroškem.

Na festivalu dramskih amaterjev Jugoslavije (FEDRA) v Trebinju pri Dubrovniku so osvojili štiri zlate maske in sicer za najboljšo predstavo, za režijo (Peter Militarov), za najboljšo vlogo (Tadeja Zupan), za scenografijo (Dušan Sedej). Poleg tega je Vitja Avsec prejel pohvalo za kompozicijo, diplome pa Polona Kus (kostum), Matej Rovšek (luč) ter igralke Zlata Trampuš, Ula Hamberger in Anica Sušteršič. K uspehu jim čestita tudi uredništvo Slovenskega vestnika.

Wiplingerjeve pesmi je v slovenščino prevedel Andrej Kokot, ki je o pesniku med drugim zapisal: „Obravnava take tematike je že sama po sebi pogumno dejanje. Wiplingerjeva zbirka „Oporoka časa“ pa ni le dokument, ampak tudi izvirno umetniško delo, ki je v sodobni avstrijski poeziji najbrž edino take vrste in že zaradi tega vredno vse pozornosti. V tem primeru je Wiplinger nedvomno angažiran pesnik, seveda v dobrem pomenu te besede.“

Zbirka „Oporoka časa“ je vezana v celo platno z barvnim zaščitnim ovitkom, ima 226 strani, stane pa 198 šilinkov.

„Vaščani pojo“ podoknice

Ob sobotnih večerih so svoj čas fantje na vasi peli dekletom pod oknom. To tradicijo in te izgublajoče se ljubzenske pesmi poživljajo fantje v Zgornji venci in v okolici Bilčovsa.

V soboto, 29. julija 1989, ob 20.30 uri bodo peli na horici pri Košarju-Valentinitich Na gori / Rupertiberg

Sodelujejo: „Podhumška dekleta“ in ansambel „Harmonija“

Vabimo Vas na prijeten domač večer s pristnimi ljudskimi pesmimi (navrh pa še na prigrizek in mošt)

„Danica“ aktivna tudi poleti

Ker SPD „Danica“ deluje v turistični občini Škocijan, v poletnih mesecih že nad 30 let prireja kulturne večere za letoviščarje. Letos je bil prvi koncert 7. julija. Gostovala je vokalna skupina „voice company“ iz Gradca, pri kateri poje tudi naš domačin Stanko Polcer. Mlada, nadarjena skupina je številne poslušalce s svojimi pesmimi popeljala po svetu, izvedli so spirituale, evergrene in priredbe pesmi modernih pop-skupin. Vse pesmi so podali brez instrumentalne spremljave. Neki kritik je zapisal, da se nam obeta nova glasbena senzacija; to lahko samo potrdimo.

Druga prireditev je bila pretekli petek. Oblikovale so jo domače skupine: mlajši mladinski zbor, vokalni

ansambel, mešani zbor Danica ter zabavni ansambel Zmeda. Obiskovalci prireditve so program spremljali z veliko pozornostjo. Stanko Wakounig je v povezavi med drugim orisal naše kraje, njihova slovenska imena in izvor. Povedal je, kako pomembno je, da otroci razumejo in govorijo jezik svojih staršev, saj se le tako lahko zavedajo svojih korenin, in da se je jezik razvil v posebnih okoliščinah, ki močno vplivajo na čustveno življenje človeka. Zato je materin jezik neprecenljiva kulturna vrednota. To so res pravi kulturno-informativni večeri in veseli nas, da si vedno več gostov želi dodatnih informacij.

Dani

Letno poročilo gimnazije

Ob koncu šolskega leta 1988/89 je spet izšlo letno poročilo Zvezne gimnazije za Slovence v Celovcu. Uvod je napisal ravnatelj dv. sv. dr. Reginald Vospernik. V njem v strnjeni obliki poroča o dogajanju na slovenski gimnaziji v minulem šolskem letu. Pri tem posebej naglašja novo šolsko reformo, ki bo tudi na tej ustanovi poleg humanistične smeri uvedla tip realne gimnazije, kar bo veljalo za višjo stopnjo in se pričelo s petim razredom. Razen tega Vospernik omenja razveseljivi podatek, namreč, da je letos našo srednjo šolo zapustil tisoči maturant oz. maturantka.

Nadalje so iz poročila razvidni podatki o profesorskem zboru in predmetih, ki so jih posamezni profesorji, strokovni ali poskusni učitelji poučevali v preteklem šolskem letu. Nadalje sledijo poročila o delovanju šolskih skupnosti, o finančnih podporah dijakom, o številu ur pri posameznih predmetih in v razredih, iz šolske kronike pa je razvidno, kaj vse se je dogajalo na šoli med šolskim letom. V poročilu so navedeni tudi vsi učbeniki, ki jih na Zvezni gimnaziji za Slovence uporabljajo pri pouku od prvega razreda do

zrelostnega izpita. V pregledu posameznih razredov ima bralec možnost vpogleda, v kakšnem številu in od kod prihajajo učenci. Razveseljivi so tudi podatki o uspehih, ki jih dijaki slovenske gimnazije dosegajo na raznih tekmovanjih, govorniških, športnih in natečajih za sestavke z raznih tematskih področij.

Dalje beremo, da je v minulem šolskem letu gimnazija dobila novega nadzornika dr. Antona Feiniga, da je ravnatelj dr. Vospernik prejel naslov dvornega svetnika in da je v pokoj odšel prof. Štefan Močilnik.

Med prispevki, ki so jih napisali profesorji, dijaki in drugi sodelavci, naj omenimo spominski zapis prof. Jožeta Wakouniga ob 10-letnici smrti dr. Joška Tišlerja, poslovilni govor prof. Štefana Močilnika, poročilo o šolski akademiji, misli učenke Emice Wutte, ki je sodelovala pri natečaju v Trstu in za spis „Kako se počutim v manjšini“ prejela prvo nagrado.

Načrt za ovitek je delo učitelja Franca Kristofa, tabele je izdelal prof. Franc David, za tisk je poročilo pripravil prof. mag. Lojze Dolinar, natisnila pa ga je Mohorjeva v Celovcu.

Pred srečanjem v Železni Kapli

V nedeljo bo Železna Kapla spet v znamenju folklore.

Predsednik društva SPD Zarja Franci Sadolšek nam je dejal, da bodo na letošnjem srečanju sodelovale folklorne skupine s Koroške, Rezije (Italija), Zgornjega Senika (Madžarska), poleg domačih pa pričakujejo še selsko in nemško govorečo skupino.

Sestav bo tokrat še posebej zanimiv, saj prvič sodelujeta „Val“ iz Rezije in folklorna skupina iz Zgornjega Senika, torej iz najbolj zapadnega in vzhodnega predela slovenskega kulturnega prostora.

Prireditve se bo pričela v

nedeljo ob 13. uri s povorko izpred glavne šole preko glavnega trga k hotelu Obir, kjer bodo skupine nastopile. Obiskovalcem se bodo predstavile dve domači, selska, rezijanska, porabska in folklorna skupina „Landjugend“. Na srečanju pa bosta sodelovala tudi „Vellachtaler Trachtenkapelle“ in Kvintet Sava, ki bo po srečanju igral za ples in družabnost, s katerim bodo zaključili letošnje srečanje.

Organizatorji želijo, da bi se srečanja udeležilo mnogo ljubiteljev ljudskih plesov, mi pa opozarjamo, da bo nastop skupin iz Rezije in Porabja edinstven dogodek.

Plakat z rastlinami, ki so strogo zaščitene.

Ofenziva za varovanje narave

CELOVEC. Referent za varstvo okolja pri koroški deželni vladi, deželni svetnik Herbert Schiller je pred nekaj dnevi javnosti predstavil novo serijo plakatov, ki naj bi še bolj utrdili zavest o

pomenu narave med koroškimi prebivalstvom in tudi med turisti, ki v stotisočih obiskujejo našo deželo. Njihova glavna izpoved ni le varovanje atraktivnih živali in rastlin, temveč tudi prostora, v katerem žive oz. rastejo. Natisnili so nad 40.000 plakatov, ki jih bodo razobesili po vseh občinah in turističnih uradih na Koroškem. Akcija bo stala okrog 160.000 šilingov.

Rdeči petelin

BILČOVŠ. – Neprijetna posledica popravila avtomobila v lastni režiji se je pripetila v Bilčovsu: v gospodarskem posloplju Antona Krušica so z varilnikom krpali luknjo v pločevini, tako se je zrak preveč segrel in vnel se je ogenj. Bilčovška požarna bramba pa je s hitrim posegom preprečila večjo škodo. Tako je rdeči petelin stal le 100.000 šilingov.

Kolesarska pot okoli jezer

KRIVA VRBA. – Slovensno so odprli prvi del kolesarske poti, ki bo povezovala kar štiri jezera. Proga povezuje celovško kopališče in Krivo vrbo in meri 8,2 kilometra. Stala je 12 milijonov šilingov. Načrt predvideva, da bodo s kolesarsko potjo nadaljevali proti Vrbi, od tam do Škofič in Hodiškega jezera in jo sklenili preko Vetrinja v Celovcu. Skupne stroške si bodo delile zveza, dežela in občine.

OGLAS

Ljubljancana, 30 let, po poklicu skladiščnik in natak, iščeta honorarno ali stalno zaposlitev na Koroškem. Pokličite po telefonu (061) 487-302 ali (061) 722-388.

EL proti ukrepom za ločevanje – V Replah končno občinska voda

PLIBERK. – Pri ljudski šoli v Šmihelu bodo gradili novo telovadnico. Tako je soglasno sklenil pliberški občinski svet, ki je pravtako soglasno potrdil predloge za preureditev in popravilo šol v Božjem grobu, Vogrčah in Libučah. Le ob vprašanju dogradnje ljudske šole v Šmihelu se je Enotna lista predlogu uprla. Odborniki EL so svojo odklonilno stališče utemeljili s tem, da bi tako povečanje šole koristilo le ločevanju šolarjev po jezikovnih kriterijih, nikakor pa ne skupnemu interkulturnemu učenju vseh otrok. Pravtako je EL v tem sklopu kritizirala tudi dejstvo, da bi morala večji del stroškov prispevati občina, saj je dežela pripravljena kriti le del stroškov. V ospredju pa je bila načelna kritika EL, ki je proti vsakršnemu ločevanju.

Občinski svet pa je tudi sklenil, da bo občina zgradila vodovod od Pece do Šmihela, kar bo stalo 16,3 milij. šilingov. Nanj bo priključena tudi tovarna Knecht, zbiralnik pa bo na Katarini. Gradili pa bodo tudi vodovod pod železnico na Suhu pri Šmihelu, tako da bodo na občinsko vodo priključene tudi Reple. Drugi projekt z rezervoarjem na Vogrški gori pa bo tudi stal skoraj 16 milijonov.

V Replah pa bodo morali na novi gasilski dom še malo počakati, saj se je v razpravo vključila tudi nadzorna oblast, ki ugotavlja, da so načrti predimenzionirani. Dokončni sklep bo šele sprejet, a dom bodo očitno vendar gradili.

V prvi vrsti z leve: Hanzi Dragaschnig, mag. Katarina Kropivnik in strokovni revizor Janko Oitzl.

Lep uspeh za Zvezo slovenskih zadrug

CELOVEC. – Lep uspeh za Zvezo slovenskih zadrug v Celovcu ter njen revizijski oddelek: mag. Katarina Kropivnik iz Bilčovsa je pred nedavnim opravila revizijske izpite z odličnim uspehom, njen kolega Hanzi Dragaschnig s Kostanj pa z dobrim, za kar obema iskreno čestitamo. Mag. Kropivnikova je tretja revizorka v vsej 90-letni zgodovini zadrugne revizije ter tačas edina ženska v Avstriji, ki je aktivna v tej stroki.

Revizijski oddelek pri Zvezi slovenskih zadrug v Ce-

lovcu ima sedaj štiri revizorje. Poleg mag. Kropivnikove in Hanzija Dragaschniga revidirata naše posojilnice in zadrugne še strokovni revizor Janko Oitzl in višji revizor Franc Kristof, ki je tudi vodja revizijskega oddelka. Administrativna dela pa opravlja Magda Wedenig.

S stalnim strokovnim izobraževanjem (gornja slika je bila posneta na zvezni revizijski konferenci ob koncu junija) revizorji ZSZ prispevajo k čim bolj učinkovitemu delovanju ter napredovanju naših zadrugnih ustanov.

TRIBUNA BRALCEV

P.n.
SLOVENSKI VESTNIKTarviserstr. 16
9020 KLAGENFURT/CELOVEČ

Alpinistische Freundschaftsaktion

Auf Initiative von „H. G.“, welcher auch die Organisation vorbereitete und durchführte, reiste eine „völkisch gemischte“ Kärntner Gruppe nach Krimml/Pinzgau. Bevor die wunderschöne, dreistündige Wanderung, vorbei an den gewaltigen „Krimmler Wasserfällen“, ins Achenal angetreten wurde, gab es für die Kärntner, auf Einladung der Salzburger Landesregierung und „SAFE“, eine beeindruckende Führung durch das neue Wasserkraftwerk Krimml/Wald im Pinzgau.

Ziel der anschließenden „Fuß- etappe“ durch das Nationalparkgebiet, war das „Krimmler Tauernhaus“, welches 1989 sein 600. Jubiläum feierlich begeht. (Urkundlich belegte Ersterwähnung: 1389) Das dortige Tauernhaus dürfte somit nicht nur die älteste „Schutzhütte“, mit angeschlossener Bergbauernanwesen, in der „Dreiländer- recke“-Salzburg-Tirol-Südtirol sein, sondern überhaupt der älteste Alpinstützpunkt im gesamten Ostalpenraum. Der „Kärntner-Ausflug“, welcher u. a. auch diesem Anlaß gewidmet war, wurde mit einer „Freundschafts- aktion-Nationalpark“ verbunden, die darin bestanden hat, sowohl dem „Tauernhaus zum hohen Geburtstag“, wie auch an zwei Bergbauern aus dem benachbarten Ahrntal/Südtirol, welche dort nun schon seit Generationen ihre salzburgischen Almbesitzungen bewirtschaften (Grenzgänger), – je eine größere Weideglocke mit gesonderter Inschrift als Freundschaftsgabe aus Kärnten zu überreichen.

Auch wurden „Grußadressen aus Kärnten“ zur Verlesung gebracht und übergeben. Sowohl der Initiator und Organisator dieser Idee, wie auch der Vertreter des „Slowenischen Alpenvereins/Kärnten“, strichen in ihren Ansprachen übereinstimmend heraus, daß diese „gemeinsame Aktion, deutschsprachiger und slowenischer Bürger Kärntens“, einmal bewußt in einem „anderen österreichischen Schnitt-

punkt verschiedener Grenzen“ (Länder) zur Durchführung gelangen sollte, weil auch Gesamtösterreich „unsere Heimat ist!“ Die drei Geläute, gegossen von Joh. Grassmayr/Innsbruck, wurde dann den dafür bestimmten Rindern umgehängt. Die Anschaffung dieser echten Glocken konnte durch Spenden der Teilnehmer, führender Politiker und Regierungsmitglieder Kärntens, sowie des Slowenischen Alpenvereins und der Naturfreunde, getätigt werden.

Herbert Guttenbrunner
Köttmannsdorf/Kotmara vas

Haiders „FVP-Sommerpolitik“ ein „Reinfall“

Am 14. Juli, mitten im „Kärntner Sommer“, stellte ein „Großgrundbesitzer ohne Fruchtge- nuß“ sein „Anti-Privilegien- Stück“ erneut vor.

Frei nach dem alten Manuskript werden erst „Politikerpen- sionen“ vor dem Vorhang durch, – und dann Privilegien hinter der Bühnengardine (aufge)forstet.

Daneben rezitiert Haider „Sparsamkeit, wo sie nichts bringt“. Er streicht den „schlechtverdienenden Landes- bediensteten“ den Gehaltsvor- schuß und tauscht ein „Modernes Kreditsystem“ gegen den

Letošnji pohod na Komelj – kritika!

Kot prejšnja leta sva se tudi letos udeležila pohoda „Po poteh Domnove čete“. Toda že med potjo in tudi na vrhu Komlja je manjkalo primernih kašipotov, tako da so se pohodniki lahko izgubljali. Prireditve od spomin- skem kamnu samem z vsemi nastopi je bila primerna. Misli- va pa, da bi bil dovolj en zbor in morda ena majhna godba. Kraju ter spominu še bolj primerne pa so harmonike.

Absurdno pa je dejstvo, da se je na Komelj pripeljala cela kolona avtobusov, kar sploh ne more biti v smislu pohoda. Ne samo, da so imeli šoferji hude težave na ozkih ridah, temveč je bilo opaziti svoje sorte vandali-

Sami se ponemčujemo!

V Slovenskem vestniku sem bral, da so Rožani na bekštanskem gradu nastopili, ne da bi kdo spregovoril slovensko besedo. Ob takem dejanju sem razočaran, ker je to dokaz več, da se sami ponemčujemo.

Vprašam se, ali bi nemško govoreči Korošci ob takem nastopu „pozabili“ na svoj jezik? Jim še v glavo ne pade!

Toda ni treba kritizirati samo Šentjakobčane: v zadnjem času je bilo in je slišati v slovenskih oddajah celovškega radia izjave politikov v nemščini, ne da bi jih hkrati prevedli.

Slovenska oddaja naj bo slovenska; zato predlagam, da se prispevki v nemščini opustijo, ker imamo slovenski poslušalci pravico do poslušanja slovenske besede in slovenskih prispevkov.

Jože Perne, Galicija

„vermoderten Bittgang“ um erworbenes Recht. Anschließend spielt er den „Spar-Doktor“ und „diagnostiziert“ „zu viele Krankenstände, zu viele Überstunden“ die „zu viel Geld kosten“ bei den „Landeskrankenanstalten“.

Hier untersucht der „Dr. LH.“ jenes „alte Leiden“, das nur mit „mehr gut ausgebildetem Pflegepersonal“, „mehr finanziellen Zuschüssen“, „viel mehr Einkommensgerechtigkeit bei den Arbeitenden“ zu lindern ist.

Reinhold Steindorfer,
Salzburg

zem v zeleni naravi! Nadalje sva mnenja, da naj se pohoda udeleži samo tisti, ki je pripravljen in sposoben iti peš na hrib in nazaj. Udeležba samo dveh občin bi bila zadost!

V bodoče bo treba zmanjšati obseg prireditve v slogu klasičnega načina s kresom, harmoniko in s partizansko pesmijo. S tem bi gotovo pridobili več mladine, ohranili idilo narave brez vandalizma...! ter dali pohodu prvotno zamisel... To si želiva midva osebno, marsikateri Komeljčan, ter vsak, ki mu je pri srcu neokrnjena narava. S prijaznimi pozdravi

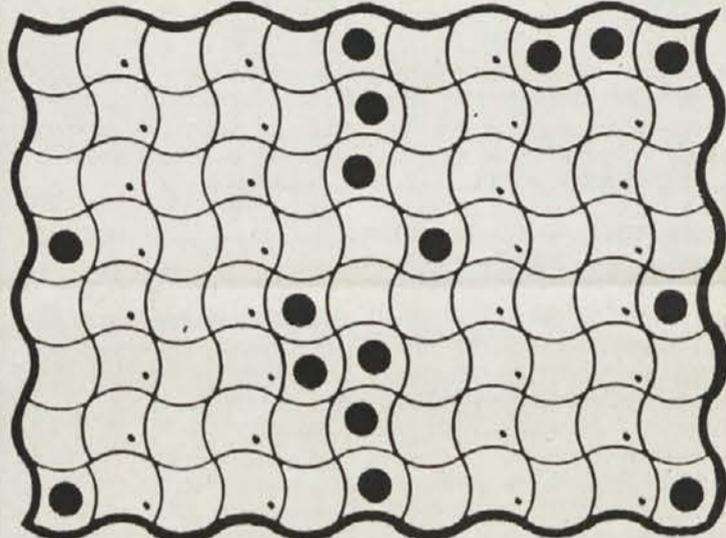
Mojca in Pavle Kert,
Šmihel nad Pliberkom

Križanki

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1										
2					•					
3					•	•				
4						•				
5										

VODORAVNO: 1. prebivalka kraja Črnomelj v Beli krajini; 2. ameriški diplomat, dobitnik Nobelove nagrade za mir leta 1912 (Elihu) – poenostavljena geometrična oblika Zemlje; 3. vodenična otekline v tkivu – nenaden vojaški vpad na tuje ozemlje; 4. dolina pod slovenskimi Julijskimi Alpami, tudi živinska staja po planinah – glavno mesto romunske pokrajine Moldavije; 5. pripadnica gibanja, ki ne priznava nikakršne oblasti in nobenih norm.

NAVPIČNO: A. močviren nižinski svet (iz istih črk kot beseda TARČE); B. slovenska oblika imena velike francoske reke; C. filozofski izraz za predmet mišljenja ali vsebino misli; D. ime slovenskega novinarja Klipšteterja (iz istih črk kot beseda MARTO); E. okrajšava za meter – okrajšava za krvni faktor rhesus; F. kemijski znak za srebro – avtomobilna oznaka Italije; G. kanadsko mesto v bližini Quebeca; H. sol jodove kisline; I. ulična prodajalna časopisov; J. italijansko mesto ob izlivu reke Pad v Jadransko morje, po katerem se imenuje to morje

Besede s spodnjega spiska s pravilnim kombiniranjem razvrstite v lik križanke. V štirih navpičnih kolonah, ki so označene s pikami, boste dobili ime večjega jugoslovanskega otoka in tri njegova letovišča.

2 črki: AN KG MG RO. 3 črke: ASA GIB IAN SAI. 4 črke: ALMA ARKA BASK GUMA KILA KVAS LAOS. 5 črk: AULIS BANDA ČABAR GEMMA GRIMM ILIRI KASAI MODUL OBLIV ŠKICA. 7 črk: IDI AMIN. 8 črk: AMARI- sestavil Jože Petelin

Ivan Dolenc
Za dolar
človečnosti

Potrepljal sem spremljevalca po ramenih in ga potegnili za seboj skozi vrata. Tako zelo sem hitel, da sem pozabil vprašati uradnika, kje je sploh Lynn Lake.

„Kje je to zlato?“ sem vprašal Kurta pred avtobusno postajo.

„Ne vem. Še nikoli nisem slišal za ta kraj.“

„Pogledal bom v sobi na zemljevid, medtem ko pripravim svoje stvari v kovček,“ sem izjavil. „Mi je zelo žal, da ni imel nič zate.“

Avtobus je vozil počasi. Gledal sem skozi okno na

ulice in si rekel, da bi peš prišel hitreje. Popoldne ob treh se odpeljem! Tri ure so mi še ostale. Dovolj časa, da se poslovim od Francke in Radeta. Moral bom tudi v priseljski urad, da jim povem, da zapuščam njihov hotel.

Izračunal sem si svoj tedenski zaslužek. Štirinajst dolarjev na dan, sedemdeset dolarjev na teden. Za začetek več kot dovolj. Zmagoslavno sem gledal po umazanem Main Streetu, ki ga že danes zapuščam. Ko se je mimo mene zamajala tista likalnica, kjer sem poskušal

dobiti svoje prvo delo, sem se glasno zasmel. Moj sopotnik me je postrani pogledal, rekel pa ni nič. Od drugih potnikov se nobeden ni ozrl k meni. Vsak je sedel na svojem sedežu in nekaj razmišljal sam zase. Kdo ve kaj? Prav nič se nisem zmenil zanje.

Mahoma sem se domislil, da moram še iz Winnipega napisati pismo domov. Takoj moram sporočiti, da imam delo in zaslužek. Zajel me je prijeten občutek. Danes je konce moje hoje po vrvi, ki je trajala toliko mesecev. Jutri imam že svoj stalni naslov, svoj delovni čas, svojo neodvisnost.

Ko se je avtobus pred priseljskim uradom ustavil, sem kar skočil iz njega v sneg, da bi se skoraj zapeljal po ledu in padel.

„Vesel sem zate,“ je pripomnil Kurt in mi stisnil roko. „Ker imam sam ženo in otroka, najbolje razumem, kaj ti

to pomeni.“ Glas se mu je tresel. Ali se mu je utrnula solza v očeh? V eni roki je še vedno stiskal svojo torbico z orodjem.

Napotila sva se dalje v jedilnico, da nekaj pojeva. Medtem ko je on stal v vrsti za kosilo, sem sam skočil v pisarno in se odjavil.

„Odhajam ob treh popoldne,“ sem glasno rekel.

„Imate delo?“ me je vprašal priseljski uradnik brez posebnega zanimanja, kot da bi mu moje veselje bilo prav vsakdanje.

„Imam,“ sem spet glasno odgovoril, „v rudniku zlata bom delal.“

„V katerem?“

„V Lynn Lakeu.“

„A tako?“ je pripomnil. Potlej mi je še želel vse najboljše in se obrnil k svojim papirjem na mizi. „Sporočite nam svoj novi naslov,“ je še rekel nazadnje, ne da bi se srečal z mojim pogledom.

Pojedel sem kar se da

hitro. Na svoji poti k vratom, sem srečal Francko in Radeta. Kar na tren sta stala pred mano.

„Kam pa v taki ihti?“ me je vprašala Francka.

„V rudnik!“ sem ji odgovoril. Obrnil sem se k Radetu; „Kje je Lynn Lake?“ se je začudil. „V Lynn Lake si namenjen?“ „V Lynn Lake, kam pa drugam.“

Francka je pazljivo prisluhnila.

„To je zadnja železniška postaja na severu Manitobe,“ je preudarno pojasnil Rade. „Konec sveta.“

„Kaj zato, delo imam tam. Ob treh se odpeljem.“

„V rudniku?“ je zategnila Francka.

Nastal je premor. Vsi trije smo stali tam pred vrati in molčali. Slišali smo žvenčanje nožev in vilic ob krožnike za mizami.

„Si že bil v Lynn Lake?“ sem vprašal Hrvata.

TV AVSTRIJA 1 **TV AVSTRIJA 2** **TV LJUBLJANA** **TE DNI NA TELEVIZIJI**

PE
21.7.
9.05 Družina Addams; 10.30 S posestva Immerhof; 14.05 Tudi majhni hočejo kvišku; 15.30 Počitniški spored; 18.00 Mi; 18.30 Agentura Maxwell; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Šport; 20.15 Eurocops; Beli Jope; 21.20 Pravniki Kreuzberg; 22.05 Trailer; 22.35 Pogledi s strani; 22.45 Divji konji; 0.20 Aktualno; 0.25 Departma S; 1.10 Poročila.

14.40 Tedaj; Ljubljena dežela; 17.30 Čudežne podobe živalskega sveta; 18.00 Tom in Jerry; 18.30 Wurlitzer; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Zadeva: Deževni gozd; 22.00 Čas v sliki; 22.25 Šport; 23.00 Umetnostni komad meseca; 1.25 Poročila.

17.30 Leteči cirkus Montyja Pythona; 18.00 Dnevnik; 18.10 Spored za otroke; Nevarni zaliv; 18.35 Nacionalni folklorni ansambel Venezele; 19.10 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.15 Svet nenavadnih sil Arthurja Clarka; 21.00 Kriminalna zgodba; 21.45 Dnevnik; 22.10 Poletna noč; Mamillo je smrt; 0.00 Pisma neznanemu ljubimcu.

SO
22.7.
9.05 Družina Addams; 10.30 Pravniki Kreuzberg; 14.25 Kavčuk; 16.00 Otroški spored; 18.00 Medium; 18.30 Nogomet; 19.00 Ta teden na TV; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Šport; 20.15 Zabavna oddaja vzhodnonemške TV; 22.05 N - Neslišni - agentske komedije; 23.45 Aktualno; 23.50 Velika gonja; 1.15 Poročila; 1.20 Ekslibris.

11.55 Tedaj; 12.00 Šport; 16.15 V tirolskih planinah; 17.00 Dediščina očetov; 17.55 Evergreeni; 18.00 Tom in Jerry; 18.30 Alpe-Jadran-magazin; 19.00 Avstrija danes; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Zasedovan do smrti; 21.55 Aktualno; 22.00 Šport; 22.45 Dragulj krone; 23.35 Rok-show; 0.20 Poročila.

10.00 Tine in Nejc v etnografskem muzeju; 10.40 Mladinski pevski festival Celje '89; 14.15 Kako zelena je bila moja dolina; 17.10 Tednik; 18.00 Dnevnik; 18.10 Spored za otroke; Robin in Rozi; glasbenika; Bendji; Zlatarjevo zlato; 19.05 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.30 Živela svoboda; 22.10 Dnevnik; 22.30 Poletna noč; Mamillo je smrt.

NE
23.7.
9.05 Deževni gozd; 9.50 Leteči otok; 11.00 Tačigang; 13.45 KIM - Tajna služba v Indiji; 15.35 Otroški spored; 17.50 X-Large; 18.30 Agentura Maxwell; 19.15 Zrebanje Iota; 19.30 Čas v sliki; 19.48 Šport; 20.15 Modrobradec in njegovi otroci; 22.15 Vizije; 22.20 Vesela vdova; 23.45 Departma S; 0.30 Aktualno.

9.00 1000 mojstrov; 10.15 Kulturni obzornik; 10.40 Schubert v baziliki Bernau; **13.00 Dober dan, Koroška**; 14.00 Športno popoldne; 17.15 Klub seniorjev; 18.00 Tom in Jerry; 18.30 Slika Avstrije; 19.00 Avstrija danes; 19.30 Čas v sliki; 19.48 Primer za ljudskega pravobranilca; 20.15 18 ur do večnosti; 22.10 Moški moje velikosti; 23.40 Šport; Poročila.

9.30 Otroška matineja: Živ žav; Nevarni zaliv; 10.45 Boljše življenje; 11.30 Alpski večer '89; 13.00 San Remo 89; 16.00 Zapisani šoli; 17.00 Dnevnik; 17.10 Nor na orožje; 19.10 Risanka; 19.25 TV-okno; 19.30 Dnevnik; 19.59 Zrcalo tedna; 20.20 Miodrag Karadžić: Djekna še ni umrla; 21.25 Zdravo; 22.55 Informativna oddaja za goste iz tujine.

PO
24.7.
9.05 Družina Addams; 10.30 Tudi majhni bi radi kvišku; 14.00 Prelisčena fregata; 15.30 Počitniški spored; 18.00 Mi; 18.30 Agentura Maxwell; Znanost danes; 19.30 Čas v sliki; Šport; 20.15 Šport v ponedeljek; 21.08 Mojstri kuhajo; 21.15 Magnum; 22.00 Pogledi s strani; 22.10 Kupljena smrt; 0.05 Aktualno; 0.10 Departma S; Poročila.

16.40 Tedaj; 16.45 Zemlja živi - v 12. nadaljevanjih; 17.30 Lindenstraße; 18.00 Tom in Jerry; 18.30 Wurlitzer; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Podeželski zdravnik; 21.08 Mojstri kuhajo; 21.15 Šiling; 22.00 Čas v sliki; 22.25 Znanost, ki se je „umila“; 23.10 Čevlji sami ne zadostujejo; 23.55 Aktualno.

17.40 Zrcalo tedna; 18.00 Dnevnik; 18.05 Poslovne informacije; 18.10 Utrip; 18.25 Spored za otroke; Radovedni taček; hrana; Zlatarjevo zlato; 19.10 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.05 Predrag Stepanović - Dragana Bošković: Prepolovljeni; 21.40 Dnevnik; 22.00 Informativna oddaja za goste iz tujine; 22.05 Poletna noč; Mamillo je smrt; Alo, alo.

RADIO KOROŠKA
18.10-19.00

Petek, 21. 7. Slovenščina, moj jezik! (D. Urschitz)

Sobota, 22. 7. Duhovni nagovor (dekan Kr. Sreinc) Voščila

Nedelja, 23. 7. „Rad bi vedel, kako kmetič...“

Ponedeljek, 24. 7. Pri nas v Svečah

Dober dan, Koroška
Spored za 23. 7. 1989, ob 13.00, TV A2

- Kako z mlekarjo v Velikovcu?
- Zadnji del serije „Koroški deželni arhiv“ - viri dvojezičnosti v 19. stoletju
- Zlata maša v Železni Kapli
- Toni Mak - rezbar in kipar z Zgornjega kota
- Slov. gimnazijci prejeli prvo nagrado za najlepše opremljen čoln pri tekmovanju na Lendkanalu
- Pesem s podeželja - portret Ivanke Polanc
- Namizni tenis v Selah

Pisma neznanemu ljubimcu

Petek, 21. 7. 1989, TV LJ1, 0.00 - Ena od številnih in še danes zanimivih filmskih zgodb iz časov druge svetovne vojne teče leta 1943 v Lyonu, kjer se dve sestri, starejša in resna Helen ter mlajša, emocionalna Agnes, prebijata skozi grozne dneve strahu in nasilja. Helen za svojo zaprtostjo in mirnostjo skriva močna čustva do Bernarda, ki je v taborišču, s katerim si je dopisovala, ne da bi ga sploh poznala. Ko Bernard skupaj s prijateljem Gervaisom pobegne iz taborišča, ga ubijejo, Gervais pa se ranjen privleče do Heleninih vrat...

Vse kupijo Nor na orožje

Ponedeljek, 24. 7. 1989, TV A1, 22.10 - Utopična izhodiščna točka: vse boleznj so premagane. Zato je smrtno bolna mlada Katherina prava senzacija. Televizijska hiša zato zadolži mladega snemalca, da stalno sledi atraktivni ženski. Vse za denar.

Živela svoboda

Sobota, 22. 7. 1989, TV LJ1, 14.50 - Nostalgicne kratke zgodbe, ki jih prevevata humor in tu in tam satirična bodičavost, ki jih je Miloš Mikeln zbral pod naslovom Kako se je naša Dolina privadila svobodi, so bile izhodišče za slovenski barvni film. Film govori o odraščanju v vojnem času, ki bi ostal v nostalgicnem spominu, če bi se svoboda za junaka ne pričela za rešetkami policijskega avtomobila.

Datum	Kraj	PRIREDITVE	Prireditelj
Petek 21.7. 20.00	pri Tišlerju, Šentjanž	„DOBRNIK IN POŽIGALCI“ Ponovitev. Nastopa: Igralska skupina SPD Šentjanž, rezervacije vstopnic: tel.: 04228/2301	Slovensko prosvetno društvo Šentjanž
Petek 21.7. 21.00	Palais Crystallin, Herrengasse 14, Celovec	„DIE HAMMELKOMÖDIE“ oder Advokat Patelin Komedija je nastala okrog l. 1464, na novo prevedala: Gert Hofmann. Igra: „Theater im Innenhof“ Naslednje predstave: 22., 24., 26., 28. in 29. julija.	
Sobota 22.7.	pri Šoštarju, Globasnica	SAK-ples Igra: Pop ansambel HOT-HOT	Slovenski atletski klub
Nedelja 23.7. 13.00	Železna Kapla	FOLKLORNO SREČANJE 13.00 zbiranje folklornih skupin pri glavni šoli - 14.00 povorka in nastop pred hotelom Obir, nato ples z ansambelom „Kvintet Sava“	Slovensko prosvetno društvo Zarja
Nedelja 23.7. 15.00	farna cerkev, Radiše	BISERNA MAŠA župnika Ludvika Janka in zlata maša župnika Andreja Lampichlerja Slavnostni pridigar Tomaž Holmar	
Ponedeljek 24.7. 20.30	gostilna Wrolich, Loče	FOLKLORNI VEČER	SPD „Jepa-Baško jezero“

TEDEN MLADIH UMETNIKOV
v Mladinskem centru na Rebrci od ponedeljka, 24. do sobote, 29. julija 1989

Z otroki bodo delali, risali, plesali, sledeči mentorji: Valentin Oman, Barbara Möseneder, Tanja Zgonc, Saša Kump, Rožica Pušnik, Janez Bitenc, Ida Vrt in Anica Fugger.
Starost otrok: od 6. do 12. leta. Cena: 720 šil. za polni penzion. Stroški za material se zaračunajo posebej.
Prijave sprejemajo: Mladinski center na Rebrci, 9133 Miklavčevo, tel.: 0 4237/2142, Krščanska kulturna zveza, Viktringer Ring 26, tel.: 0 463/516243 in Katoliška otroška mladina, tel.: 0 463/511166/78.

Četrtek 27.7. 20.30	Breznikov camp, ob Zablatniškem jezeru	KULTURNI VEČER Sodelujejo: Zabavni ansambel ZMEDA, Mešani zbor SPD Danica, Vokalni ansambel SPD Danica	SPD Danica
Sobota 29.7. 20.30	na „horici“ pri Košarju na Gori	„VAŠČANI POJO“ PODOKNICE tradicionalne stare in izpubljajoče se ljubezenske pesmi. Sodelujejo: „Podhumška dekleta“ in ansambel Harmonija.	„Vaščani pojo“
Nedelja 30.7. 11.00	Veški stan, kapelica sv. Ane in sv. Huberta	LOVSKA MAŠA Sodeluje: lovski rogisti iz Pliberka in Železne Kaple in MoPZ Kraj Matjaž	Klub prijateljev lova

MENJAVA DENARJA (VALUTE) dne 19. 7. 1989	
	dobite (šil.) plačate (šil.)
za 1 ameriški dolar	\$ 13,10 13,70
za 1 angleški funt	£ 21,10 22,30
za 100 franc. frankov	f 203,00 213,00
za 100 ital. lir	Lit 0,95 1,00
za 100 dinarjev	DIN 0,06 0,10
za 100 švic. frankov	sfr 802,00 822,00
za 100 holand. guldov	Hfl 615,00 631,00
za 100 nemških mark	DM 694,50 711,50

Posredujeta: Posojilnica-Bank Zveza-Bank, Celovec

RAZSTAVE

Celovec
- **Kulturna taberna Pri Joknu:** Grafika iz Azerbejdžana. - **Galerie 61** (od 19. 7. do 24. 8.): SPECTRUM 89 (prodajna razstava del umetnikov prostora Alpe-Jadran); razstava je odprta: po.-čet. 10.00-12.00 in 15.00-17.00, pet. 10.00-13.00. **Koroška deželna galerija:** Pavel Flora, posebna razstava. - **Dom umetnikov:** „Začetek moderne“ do 9. 9.

Tinje
- **Galerija Tinje:** (do 5. 9.) - Iska Rano, slike.

Rožek
- **Galerija Rožek** (do 28. 7.): Hans Staudacher; razstava je odprta ob sredah, četrkih, petkih, sobotah in nedeljah od treh do sedmih popoldne.

Šentjakob v Rožu
- **Kulturni dom:** Adolf Fantur, do 13. 8.

Pliberk
- **Galerija W. Berg** je odprta do 30. 9.

Dunaj
- **Galerie Domus Slovenica** (Bildungshaus Schloß Neuwaldegg, 1170) od 25. 7.: Jože Petermelj - Mausar.

LOTTO

3 šestice 3.540.029,-
16 petic z dodatno štev. 221.251,-
414 petic 12.826,-
18.984 štiric 372,-
305.942 trojk 28,-
Joker 1X 2.338.923,-

TOTO

43 dvanajstic 47.926,-
1057 enajstic 974,-
9315 desetic 110,-

Stavo so 10krat uganili 114.321,-

SLOVENSKI VESTNIK

Izdajatelj in založnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, 9020 Celovec, Tarviser Straže 16. **Uredništvo in uprava:** 9020 Celovec, Tarviser Straže 16, tel. (0 463) 51 43 00-30/31/32/33/34, telefax (0 463) 51 43 00-71, teleks 42 20 86 ZSO. **Glavni urednik:** Ivan P. Lukan; **urednika:** Andrej Kokot, Andrej Mohar. **Tisk:** Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec. **Zastopstvo za Jugoslavijo:** ADIT-DZS, Kardeljeva c. 8/II, p.p. 171 61000 Ljubljana. **Letna naročnina:** 370 avstr. šilingov; za Jugoslavijo 200.000 dinarjev. **Oglaš:** 1/1 stran 12.000 avstr. šilingov, za Jugoslavijo 10.000.000 dinarjev.

SAK izvrstno pripravljen

Slovenski atletski klub, že dolga leta pobraten z ljubljansko Olimpijo, si je za nasprotnika v prvi resni tekmi nove sezone izbral prav novega jugoslovanskega prvotigaša: v Dobrli vasi sta se oba kluba predstavila z novima ekipama, po predvsem v prvem polčasu zelo hitri in napeti tekmi pa sta se ločila s prijateljskim, za SAK pa vsekakor presenetljivim in zasluženim neodločenim izidom – 0:0. Možno pa bi bilo tudi presenečenje, saj je Marjan Sadjak le štiri minute pred koncem tekme zapravil skorajda stoo odstotno priložnost.

Prijateljska tekma z Olimpijo je Slovenskemu atletskemu klubu služila tudi za izredno možnost za predstavitev novega moštva. V prestopnem roku je SAK namreč pridobil kar tri izkušene igralce: Marjan Velik, ki je eno leto igral za Treibach, se je vrnil in v tekmi z Olimpijo prevzel spet vlogo kapetana

in nevarnega igralca v standardnih situacijah, Richard Urank, ki zna s podajami lepo vključiti soigralce, se je tudi proti Olimpiji izkazal za dragoceno pridobitev, Marjan Sadjak, ki je lani igral za Dobrlo vas v spodnji ligi-vzhod, pa je po začetnih težavah predvsem v drugem polčasu dokazal, da je na najboljši

poti, da postane prava okrepitev v napadu. To je pokazal predvsem s tem, da je proti izkušenim branilcem Olimpije znal prodirati v kazenski prostor, le da je imel v zaključku še nekaj težav.

Zelo močno je zaigrala tudi izkušena branilska vrsta SAK. Še posebej opazna je

bila prizadevnost Petra Sterna, ki je odigral eno najboljših tekem za SAK. Najboljši igralec SAK pa je bil vsekakor Mladen Jovičević, kar je za SAK še posebej pomembno pred pokalno tekmo z WAC, v kateri lahko igrata dva legionarja. Da bo Ljubiša Dalanović v vratih, je skoraj gotovo, toda tudi mladi Milan

Oraže, ki je prišel iz Sel, je v drugem polčasu pokazal, da je zelo talentiran in da bo ob ustreznem razvoju gotovo sposoben stopiti na Dalanovičevo mesto. V Dobrli vasi smo vsekakor videli dobro igro SAK, kar budi tudi upe za prvenstvo.

Andrej Mohar

Novo moštvo SAK se je predstavilo v Dobrli vasi. Manjkala sta le Kreutz in Burger.

SAK-Olimpija 0:0

Postava SAK: Dalanović (46. Oraže); F. Sadjak (70. Wieser), Čertov, L. Sadjak, Stern; Blajs (46. Luschnik), Galo, Jovičević (60. Florjančič), Urank; M. Sadjak, Velik.

Postava Olimpije: Maric; Židan, Novak, Zečević, Dervič; Šperović, Ubavič (46. Jerimaš), Tešič; Vrabac, Pate, Djukič. Dobrila vas, 250 gledalcev, sodnik Kaimbacher (dober).

Jugoslovanski prvotigaš Olimpija Ljubljana.

Slike: Mohar

Mladen Jovičević (desno) je bil najboljši igralec SAK.

ŽREB: SPODNJA LIGA-VZHOD

1. kolo (5./6. 8. 89–4./5. 11. 89): Treibach – Žitara vas, Liebenfels – ASK, Frantschach – Žrelec, Mostič – Ruda, Vetrinj – Bilčovs, St. Leonhard – Šentandraž, Dobrila vas – ASV.

2. kolo (12./13. 8. 89–11./12. 11. 89): Žitara vas – ASV, Šentandraž – Dobrila vas, Bilčovs – St. Leonhard, Ruda – Vetrinj, Žrelec – Mostič, ASK – Frantschach, Treibach – Liebenfels.

3. kolo (19./20. 8. 89–31. 3./1. 4. 90): Liebenfels – Žitara vas, Frantschach – Treibach, Mostič – ASK, Vetrinj – Žrelec, St. Leonhard – Ruda, Dobrila vas – Bilčovs, ASV – Šentandraž.

4. kolo (26./27. 8. 89–7./8. 4. 90): Žitara vas – Šentandraž, Bilčovs – ASV, Ruda – Dobrila vas, Žrelec – St. Leonhard, ASK – Vetrinj, Treibach – Mostič, Liebenfels – Frantschach.

5. kolo (2./3. 9. 89–14./15. 4. 90): Frantschach – Žitara vas, Mostič – Liebenfels, Vetrinj – Treibach, St. Leonhard – ASK, Dobrila vas – Žrelec, ASV – Ruda, Šentandraž – Bilčovs.

6. kolo (9./10. 9. 89–21./22. 4. 90): Žitara vas – Bilčovs, Ruda – Šentandraž, Žrelec – ASV, ASK – Dobrila vas, Treibach – St. Leonhard, Liebenfels – Vetrinj, Frantschach – Mostič.

7. kolo (16./17. 9. 89–28./29. 4. 90): Mostič – Žitara vas, Vetrinj – Frantschach, St.

Leonhard – Liebenfels, Dobrila vas – Treibach, ASV – ASK, Šentandraž – Žrelec, Bilčovs – Ruda.

8. kolo (23./24. 9. 89–5./6. 5. 90): Žitara vas – Ruda, Žrelec – Bilčovs, ASK – Šentandraž, Treibach – ASV, Liebenfels – Dobrila vas, Frantschach – St. Leonhard, Mostič – Vetrinj.

9. kolo (30. 9./1. 10. 89–12./13. 5. 90): Ruda – Žrelec, Vetrinj – Žitara vas, St. Leonhard – Mostič, Dobrila vas – Frantschach, ASV – Liebenfels, Bilčovs – ASK, Šentandraž – Treibach.

10. kolo (7./8. 10. 89–19./20. 5. 90): Žitara vas – Žrelec, ASK – Ruda, Treibach – Bilčovs, Liebenfels – Šentandraž, Frantschach – ASV, Mostič – Dobrila vas, Vetrinj – St. Leonhard.

11. kolo (14./15. 10. 89–26./27. 5. 90): St. Leonhard – Žitara vas, Dobrila vas – Vetrinj, Ruda – Treibach, Žrelec – ASK, Bilčovs – Liebenfels, ASV – Mostič, Šentandraž – Frantschach.

12. kolo (21./22. 10. 89–9./10. 6. 90): Žitara vas – ASK, Treibach – Žrelec, Liebenfels – Ruda, Frantschach – Bilčovs, Mostič – Šentandraž, Vetrinj – ASV, St. Leonhard – Dobrila vas.

13. kolo (28./29. 10. 89–16./17. 6. 90): ASK – Treibach, Žrelec – Liebenfels, Ruda – Frantschach, Bilčovs – Mostič, Dobrila vas – Žitara vas, ASV – St. Leonhard, Šentandraž – Vetrinj.

Dr. Ivan Ramšak igra pri Šmihelu

Prava senzacija prestopnega roka v koroških nogometnih skupinah se je zgodila zadnji dan: **dr. Ivan Ramšak**, za katerega se je Pliberk dolgo pogajal s SAK, bo sicer ostal trener Pliberčanov, kot igralec pa bo naslednje leto nastopal za **Šmihel** v 1. razredu D.

Sicer so SAK zapustili še štiri igralci: **Miha Kunčič** bo igral za Sturm Graz, **Joža Gregorič** bo ostal v Globasnici, **Werner Gorenšek** in **Pepi Pasterk** pa bosta igrala za Dobrlo vas. Med najbolj opaznimi novimi igralci ATUS Borovlje sta **Zdravko Oraže**, ki je prestopil od Sel, ter **mag. Peter Luther**, ki je lani igral še za Radenthein. Nov v vrstah Pliberka pa je tudi **Walter Krausler**, ki je zapustil Šmihel.

V spodnji ligi-vzhod se v zadnjem trenutku ni zgodilo nič nepričakovanega: k **Bilčovsu** so prestopili Karlovčan (Rijeka), Wieser (Sele) in Hartl (Bistrica), k **Dobrli vasi** poleg Gorenška in Pasterka še Wegscheider (Železna Kapla), Hojesch (Sinča vas), Marin (Velikovec), Prosen in Kosmil (oba Rikarja vas), k **Žitari vasi** pa Jernej (Galicija), E. Krische in Sitar (oba Rikarja vas). Nov pri Dobrli vasi je tudi trener: **Alois Wegscheider**.

ŽREB: PRVI RAZRED – D

1. kolo (5./6. 8. 89–4./5. 11. 89): Pokrče – Galicija, Šmihel – Reichenfels, Šentpavel – Globasnica, Metlova – Sinča vas, Podkrnos – Labot, Velikovec – Železna Kapla, Sele – Grebinj.

2. kolo (12./13. 8. 89–11./12. 11. 89): Galicija – Grebinj, Železna Kapla – Sele, Labot – Velikovec, Sinča vas – Podkrnos, Globasnica – Metlova, Reichenfels – Šentpavel, Pokrče – Šmihel.

3. kolo (19./20. 8. 89–31. 3./1. 4. 90): Šmihel – Galicija, Šentpavel – Pokrče, Metlova – Reichenfels, Podkrnos – Globasnica, Velikovec – Sinča vas, Sele – Labot, Grebinj – Železna Kapla.

4. kolo (26./27. 8. 89–7./8. 4. 90): Galicija – Železna Kapla, Labot – Grebinj, Sinča vas – Sele, Globasnica – Velikovec, Reichenfels – Podkrnos, Pokrče – Metlova, Šmihel – Šentpavel.

5. kolo (2./3. 9. 89–14./15. 4. 90): Šentpavel – Galicija, Metlova – Šmihel, Podkrnos – Pokrče, Velikovec – Reichenfels, Sele – Globasnica, Grebinj – Sinča vas, Železna Kapla – Labot.

6. kolo (9./10. 9. 89–21./22. 4. 90): Galicija – Labot, Sinča vas – Železna Kapla, Globasnica – Grebinj, Reichenfels – Sele, Pokrče – Velikovec, Šmihel – Podkrnos, Šentpavel – Metlova.

7. kolo (16./17. 9. 89–28./29. 4. 90): Metlova – Galicija, Podkrnos – Šentpavel, Velikovec – Šmihel, Sele – Pokrče,

Grebinj – Reichenfels, Železna Kapla – Globasnica, Labot – Sinča vas.

8. kolo (23./24. 9. 89–5./6. 5. 90): Galicija – Sinča vas, Globasnica – Labot, Reichenfels – Železna Kapla, Pokrče – Grebinj, Šmihel – Sele, Šentpavel – Velikovec, Metlova – Podkrnos.

9. kolo (30. 9./1. 10. 89–12./13. 5. 90): Sinča vas – Globasnica, Podkrnos – Galicija, Velikovec – Metlova, Sele – Šentpavel, Grebinj – Šmihel, Labot – Reichenfels, Železna Kapla – Pokrče.

10. kolo (7./8. 10. 89–19./20. 5. 90): Galicija – Globasnica, Reichenfels – Sinča vas, Pokrče – Labot, Šmihel – Železna Kapla, Šentpavel – Grebinj, Metlova – Sele, Podkrnos – Velikovec.

11. kolo (14./15. 10. 89–26./27. 5. 90): Velikovec – Galicija, Sele – Podkrnos, Sinča vas – Pokrče, Globasnica – Reichenfels, Labot – Šmihel, Grebinj – Metlova, Železna Kapla – Šentpavel.

12. kolo (21./22. 10. 89–9./10. 6. 90): Galicija – Reichenfels, Pokrče – Globasnica, Šmihel – Sinča vas, Šentpavel – Labot, Metlova – Železna Kapla, Podkrnos – Grebinj, Velikovec – Sele.

13. kolo (28./29. 10. 89–16./17. 6. 90): Reichenfels – Pokrče, Globasnica – Šmihel, Sinča vas – Šentpavel, Labot – Metlova, Sele – Galicija, Grebinj – Velikovec, Železna Kapla – Podkrnos.